

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Fakulta pedagogická
Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Finanční management mateřských škol

Vypracovala: Barbora Škopková
Vedoucí práce: Bc. Mgr. Jiří Pletka

České Budějovice 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci na téma Finanční management mateřských škol jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, 24. června 2014

.....

Barbora Škopková

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce Bc. Mgr. Jiřímu Pletkovi za cenné rady a připomínky, které mi při tvorbě bakalářské práce poskytl.

Dále děkuji všem ředitelům/kám mateřských škol, kteří věnovali chvíli svého času na vyplnění mého dotazníku.

Také bych chtěla poděkovat své rodině, která mi byla při psaní bakalářské práce velkou oporou.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá obecnou problematikou financování ve školství se zaměřením na mateřské školy. Významným akcentem práce jsou aktuální problémy, které přináší současnost, a které jsou s touto problematikou spojené. Práce má tři části. Teoretická část se zabývá obecnou teorií financování škol a školských organizací, souvztahností se státním rozpočtem a zdroji financování. Praktická část zjišťuje, jaké konkrétní problémy jsou spojeny s financováním mateřských škol a jak se s nimi management vyrovnává. Třetí část práce obsahuje návrh systému financování, který by výše zjištěné problémy generoval co nejméně.

KLÍČOVÁ SLOVA

financování, mateřská škola, problémy financování, státní rozpočet

ABSTRACT

This bachelor thesis deals with a general issue of education funding with a special emphasis on kindergartens. The essential part of this work points out the current problems brought by these days linked with the issue. The work has three parts. The theoretical part deals with the general theory of school and educational organizations funding in the correlation with the state budget and funding sources. The practical part finds out which specific problems are connected with funding of kindergartens and how the managements deal with them. The third part brings a proposal of funding system which would not generate the mentioned problems.

KEYWORDS

funding, kindergarten, funding problems, state budget

Obsah

ÚVOD	7
TEORETICKÁ ČÁST	8
1 FINANCOVÁNÍ ŠKOLSTVÍ.....	8
1.1 Školský systém.....	9
1.2 Členění škol podle zřizovatele	9
1.3 Veřejné finance	9
1.4 Financování škol a školských zařízení.....	10
2 STÁTNÍ ROZPOČET	11
2.1 Financování mateřských škol ze státního rozpočtu	11
2.2 Financování mateřských škol od zřizovatele	12
3 FONDY MATEŘSKÝCH ŠKOL.....	12
4 NORMATIVNÍ METODA FINANCOVÁNÍ ŠKOLSTVÍ	15
PRAKTICKÁ ČÁST.....	19
5 CÍL VÝZKUMU	19
5.1 Hypotézy.....	19
5.2 Metody výzkumu.....	19
6 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU.....	20
6.1 Vyhodnocení hypotéz.....	28
6.2 Závěr výzkumu.....	30
NÁVRH	31
7 ZÍSKÁVÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ Z JINÝCH ZDROJŮ	31
ZÁVĚR.....	33
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	34
SEZNAM PŘÍLOH	36

ÚVOD

Tématem mé bakalářské práce je Finanční management mateřských škol. Toto téma jsem si vybrala na základě rozhovorů s učitelkami na praxích v mateřských školách. Mimo jiné mi sdělily, že jejich plat neodpovídá práci kterou vykonávají, cituji: „*za málo peněz, hodně práce*“. Začala jsem se zabývat tím, jak to skutečně s jejich platy je a zároveň s celkovým financováním mateřských škol.

V teoretické části se věnuji financování škol a školských zařízení, zjišťuji, co jsou to veřejné finance, a dále pak, jak se mateřské školy člení dle zřizovatele. Z jakých zdrojů jsou mateřské školy financovány. Na co se používají příspěvky od zřizovatele mateřských škol a na co se finanční prostředky ze státního rozpočtu. A vůbec, jaké jsou funkce státního rozpočtu. Další odvětví, kterým se zabývám v teoretické části jsou fondy mateřských škol a na co se jednotlivé fondy používají. Nakonec jsem popsala normativní metodu financování školství.

V praktické části bylo mým hlavním cílem zjistit, jak jsou na tom s financováním jednotlivé mateřské školy na vesnicích a ve městech a s jakými se potýkají problémy. Dotazník byl určen pro ředitele/ ky mateřských škol.

V třetí části bakalářské práce jsem se věnovala návrhu, jak by mohly být problémy s financováním mateřských škol řešeny.

TEORETICKÁ ČÁST

1 FINANCOVÁNÍ ŠKOLSTVÍ

Školství je v drtivé většině zemí světa považováno za jednu z prioritních povinností státu a jako takové je státem financováno nebo zabezpečováno. Financování škol je opřeno hlavně o peníze z veřejných zdrojů. (1)

Problém financování školství z veřejných zdrojů je celosvětový a vlády se snaží najít další zdroje pro rostoucí počty žáků a studentů, pro zvyšující se nároky vzdělávacích institucí a pro zvětšující se objem celoživotního vzdělávání. (1)

V souladu se správními kompetencemi je převážná část prostředků státního rozpočtu poskytována prostřednictvím kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Systém financování je od roku 1992 postaven nikoli na financování podle institucí, ale na metodě per capita, jíž se rozděluje většina prostředků rozpočtové kapitoly školství. (15)

Další prostředky poskytují zřizovatelé škol a školských zařízení, tedy kraje a obce, a to ze svých rozpočtů. Jejich příjmy pocházejí z daní vybíraných většinou centrálně; stanoveným procentem jsou pak přidělovány krajům a obcím. (15)

Ministerstvo:

- stanovuje základní principy financování škol a školských zařízení,
- předkládá podklady pro sestavení návrhu státního rozpočtu,
- stanoví závazné zásady pro přidělování prostředků,
- přiděluje prostředky školám a školským zařízením, které zřizuje samo nebo které zřizuje církev,
- přiděluje prostřednictvím krajů finanční prostředky institucím, které zřizují kraje a jiní zřizovatelé,
- přiděluje finanční prostředky nad stanovený rozsah školám a školským zařízením všech zřizovatelů, pokud v nich probíhají pokusné či rozvojové programy vyhlášené ministerstvem,
- přiděluje finanční prostředky veřejným a v omezené míře i soukromým vysokým školám,

- kontroluje využití přidělených prostředků (15)

Mateřská škola

Předškolní vzdělávání v mateřské škole má dlouhou a specificky národní tradici. Je určeno dětem ve věku od 3 do 6 let, účastní se ho ale i děti starší s odkladem povinné školní docházky, výjimečně děti mladší. Docházka není povinná. (15)

Vzdělávání v mateřské škole se řídí školským zákonem, vyhláškou o předškolním vzdělávání a některými dalšími vyhláškami. Mateřské školy jsou zpravidla samostatné právní subjekty, zřizují je obvykle obce nebo svazky obcí. (15)

Financování mateřských škol zajišťuje zřizovatel s výjimkou nákladů na mzdy a pomůcky hrazených ze státního rozpočtu. Školy mohou od rodičů vybírat příspěvek na částečnou úhradu až do výše 50 % neinvestičních nákladů vynaložených na jedno dítě v soukromých a církevních školách není úplata za vzdělávání omezena. Poslední předškolní rok je ve veřejných a státních školách bezplatný. Rodiče dále přispívají na stravování. (15)

1.1 Školský systém

Vzdělávací systém není statický a v průběhu času v něm dochází k různým změnám, které postupně nacházejí i své legislativní zakotvení. V lednu 2005 vstoupil v platnost nový školský zákon (Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání), který do vzdělávacího systému vnesl některé změny. (4)

1.2 Členění škol podle zřizovatele

Reforma veřejné zprávy v České republice přinesla od 1.1.2000 významné změny v oblasti zřizování škol. Zřizovatelem většiny mateřských a základních škol je obec (popř. svazek obcí). Školy střední, vyšší odborné a značná část speciálních jsou pak zřizovány krajskými úřady. Všechny typy škol lze označit jako „veřejně spravované“ (státní). Vedle toho existují školy zřizované církvemi či soukromou osobou. (5)

1.3 Veřejné finance

Veřejné finance jsou nedílnou a mimořádně významnou součástí veřejné ekonomie. Veřejné finance lze definovat rozšířením obecné definice financí, tj. peněžních vztahů vznikajících v souvislosti s tvorbou, rozdělováním a použitím peněžních fondů. Veřejné finance

jsou pak tvořeny peněžními vztahy, které se týkají činností veřejných institucí a zájmů, kde vystupuje jako jeden ze subjektů veřejná moc. (2)

1.4 Financování škol a školských zařízení

Financování škol a školských zařízení je zabezpečeno ze dvou zdrojů. Jde o finanční prostředky z rozpočtu krajů nebo obcí (popř. svazku obcí) a z rozpočtu Ministerstva školství, mládeže, tělovýchovy a sportu a jejich doplňkové činnosti. Financování školství v České republice je upraveno zákony. Jedná se o tři zákony a dva obecně závazné předpisy. (1, 3)

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- Zákon o státním rozpočtu
- Zákon č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením
- Vyhláška č. 492/2005 Sb., o krajských normativech, ve znění pozdějších předpisů
- Směrnice Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. j. 28 768/2005-45, kterou se stanoví závazné zásady, podle kterých provádějí krajské úřady rozpis finančních prostředků státního rozpočtu přidělovaných podle § 161 odst. 6 školského zákona krajským a obecním školám a školským zařízením, vydaná ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí (6)

Většinu finančních prostředků, které jsou poskytovány mateřským školám tvoří platy a mzdy pracovníků.

- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících
- Nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě (6)

Školská zařízení dále čerpají finanční prostředky ze svých fondů a mohou získávat peněžité dary od fyzických a právnických osob. (1)

2 STÁTNÍ ROZPOČET

Státní rozpočet představuje finanční plán hospodaření státu pro daný rozpočtový rok. Jedná se o souhrn očekávaných příjmů a výdajů. Výdajová strana rozpočtu informuje o tom, kolik stát vydává na financování aktivit státu, např. školství. Příjmová strana rozpočtu obsahuje informace o tom, z jakých zdrojů vláda plánuje tyto aktivity financovat. Státní rozpočet je hlavní součástí systému veřejných financí. (7)

Státní rozpočet má podobu zákona – např. Zákon č. 475/2013 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2014. (7)

Funkce státního rozpočtu

- Alokační – rozděluje prostředky s cílem zajistit co nejefektivněji funkce státu
- Distribuční – přerozděluje prostředky mezi občany s cílem snižovat sociální rozdíly
- Stabilizační – nastavení příjmů a výdajů usiluje o stabilní vývoj ekonomiky (7)

Rozpočtové zásady

- zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu
- zásada reálnosti a pravdivosti
- zásada úplnosti a jednoduchosti rozpočtu
- zásada dlouhodobé vyrovnanosti
- zásada transparentnosti a publicity (2)

2.1 Financování mateřských škol ze státního rozpočtu

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy rozděluje finanční prostředky na přímé výdaje mateřských škol ze státního rozpočtu pro jednotlivé kraje. Finančními prostředky na přímé výdaje se podle školského zákona rozumí výdaje na platy, náhrady platů, mzdy a náhrady mezd, na odměny a odstupné, na úhradu pojistného na sociální zabezpečení, na úhradu pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, na učební pomůcky a další výdaje, které jsou uvedeny v zákoně. (1)

Peněžní prostředky na přímé výdaje rozepisuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy na základě republikových normativů a poskytuje je formou dotace na zvláštní účet kraje. Krajský úřad dále prostřednictvím krajských normativů rozdělí tyto prostředky právnickým osobám vykonávající činnost škol a školských zařízení. (1)

2.2 Financování mateřských škol od zřizovatele

Od zřizovatele získávají mateřské školy finanční prostředky na provozní výdaje.

Provozní výdaje zahrnují výdaje za úhradu energií, opravy majetku, odpisy majetku, nákup kancelářského, školního a hygienického materiálu, pohonných hmot, poštovního, služeb telekomunikací, nájemného, pojistného, pořízení nábytku do škol a podobně.

Zřizovatel hradí i veškeré investiční výdaje. (8)

Dále zřizovatel poskytuje dotaci na další neinvestiční výdaje mateřských škol. Tyto prostředky získávají obce, kraje a další zřizovatelé jako účelovou dotaci ze státního rozpočtu. Zřizovatel při sestavování rozpočtu vychází zejména z finančních potřeb školské příspěvkové organizace na její provoz. (1)

Mateřské školy mohou vedle své hlavní činnosti vykonávat i doplňkovou činnost, která umožňuje získat finanční prostředky jiným způsobem než ze státního rozpočtu a od zřizovatele. Doplňková činnost navazuje na hlavní činnost nebo jde o činnost, která umožní účelnější využití odborné kvalifikace zaměstnanců. Doplňková činnost nesmí být provozována tak, aby hlavní činnost omezovala. (1)

3 FONDY MATEŘSKÝCH ŠKOL

Mateřské školy tvoří tyto peněžní fondy:

- Rezervní fond
- Fond reprodukce majetku
- Fond odměn
- Fond kulturních a sociálních potřeb (10)

Řídí se podle Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla) a Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územního rozpočtu (10)

Zůstatky peněžních fondů se po skončení roku převádějí do následujícího roku. (11)

Rezervní fond

Podle § 30 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Rezervní fond slouží pro uplatnění hmotné zainteresovanosti mateřské školy k dosažení lepšího výsledku jejího hospodaření. Lepší výsledek hospodaření příspěvkové organizace je vytvořen tehdy, jestliže skutečné výnosy jejího hospodaření jsou spolu s přijatým provozním příspěvkem větší než její provozní náklady. Rezervní fond se tvoří ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace na základě schválení jeho výše zřizovatelem po skončení roku. Zdrojem rezervního fondu mohou být též peněžní dary. (9, 11)

Rezervní fond používá mateřská škola:

- k dalšímu rozvoji své činnosti
- k časovému překlenutí rozdílů mezi výnosy a náklady
- k úhradě případných sankcí uložených jí za porušení rozpočtové kázně
- k úhradě své ztráty za předchozí léta (9)

Zřizovatel může dát příspěvkové organizaci souhlas k tomu, aby část svého rezervního fondu použila k posílení svého investičního fondu. (9)

Fond reprodukce majetku

Podle § 31 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Dříve investiční fond. Fond reprodukce majetku vytváří mateřská škola k financování svých investičních potřeb. Jeho zdrojem jsou:

- odpisy z hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku prováděné podle zřizovatelem schváleného odpisového plánu
- investiční dotace z rozpočtu zřizovatele
- investiční příspěvky ze státních fondů
- výnosy z prodeje hmotného investičního majetku, jestliže to zřizovatel podle svého rozhodnutí připustí

- dary a příspěvky od jiných subjektů, jsou-li určené nebo použitelné k investičním účelům
- převody z rezervního fondu ve výši povolené zřizovatelem (11)

Používá se k:

- k financování investičních výdajů, popř. investičních příspěvků
- k úhradě investičních úvěrů nebo půjček
- k odvodu do rozpočtu zřizovatele, pokud takový odvod uložil
- k posílení zdrojů určených na financování údržby a oprav nemovitého majetku ve vlastnictví zřizovatele, který mateřská škola používá pro svou činnost; takto použité prostředky se z investičního fondu převádějí do výnosů mateřské školy. (11)

Fond odměn

Podle § 32 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Fond odměn je tvořen ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace, a to do výše jeho 80 %, nejvýše však do výše 80 % stanoveného nebo přípustného objemu prostředků na platy. Tvorbu fondu odměn provede příspěvková organizace na základě schválení výše zlepšeného výsledku hospodaření a jeho rozdělení zřizovatelem. Z fondu odměn se hradí odměny zaměstnancům. Přednostně se z fondu odměn hradí případné překročení prostředků na platy, jehož výše se zjišťuje podle zvláštního právního předpisu. (11)

Fond kulturních a sociálních potřeb

Podle § 33 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen základním přidělem na vrub nákladů příspěvkové organizace z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonávanou práci. (9, 11)

Fond kulturních a sociálních potřeb je naplňován zálohově z roční plánované výše v souladu s jeho schváleným rozpočtem. Vyúčtování skutečného základního přidělu se

provede v rámci účetní závěrky. Další příjmy, výši tvorby a hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb stanoví Ministerstvo financí vyhláškou č. 114/2002 Sb., o FKSP. (9, 11)

Z fondu kulturních a sociálních potřeb lze:

- přispívat na náklady na provoz kulturních zařízení, rekreačních zařízení, sportovních a tělovýchovných zařízení, rehabilitačních zařízení včetně masáží a zařízení pro zájmovou činnost
- hradit nákup vitaminových prostředků pro zaměstnance a přispívat zaměstnancům na očkování
- přispívat na vybavení ke zlepšení pracovních podmínek, na pracovní oděvy a obuv, a to nad povinné vybavení zajišťované zaměstnavatelem
- přispívat zaměstnancům na závodní stravování
- přispívat zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům na rekreační pobyty, včetně rehabilitace, a na zájezdy, a to v tuzemsku i v zahraničí
- přispívat zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům na vstupenky na kulturní, tělovýchovné a sportovní akce a na dopravu na tyto akce
- poskytovat zaměstnancům věcné nebo peněžní dary za mimořádnou aktivitu ve prospěch zaměstnavatele (12)

4 NORMATIVNÍ METODA FINANCOVÁNÍ ŠKOLSTVÍ

Normativní metoda se vyvíjí od roku 1994, od té doby měla mnoho podob a nyní zákon tvoří dvoustupňový systém. (13)

- Republikové normativy
- Krajské normativy (13)

Republikové normativy

Republikové normativy upravuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v souladu s ustanovením § 161 odstavce 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. (14)

Republikové normativy stanovuje ministerstvo pro čtyři věkové kategorie odpovídající jednotlivým vzdělávacím úrovním: 3-5, 6-15, 16-18 a 19-21 let. Pátý normativ je stanoven pro děti/žáky v zařízeních ústavní výchovy. (15)

Krajské normativy

Krajské normativy upravuje Předpis č. 492/2005 Sb., Vyhláška o krajských normativních.

Krajský úřad na základě zásad a ukazatelů definovaných ministerstvem školství stanoví krajské normativy přímých vzdělávacích výdajů na jednotku výkonu, tj. na žáka v daném druhu školy a v příslušném vzdělávacím programu. Krajské normativy zahrnují i zvýšené výdaje spojené s výukou osob se speciálními vzdělávacími potřebami. Krajský úřad přiděluje prostředky školám a školským zařízením, které zřizuje, a základním a mateřským školám, které zřizují obce. (15)

§ 1

- Jednotky výkonu pro jednotlivé krajské normativy

Jednotkou výkonu je:

- a) 1 dítě v mateřské škole nebo třídě s celodenním provozem, 1 dítě v mateřské škole nebo třídě s polodenním provozem (16)
- b) 1 dítě v mateřské škole, kterému je délka docházky do mateřské školy omezena na dobu nepřevyšující 4 hodiny denně z důvodu pobírání rodičovského příspěvku rodičem dítěte nebo příspěvku při péči o blízkou nebo jinou osobu rodičem nebo prarodičem dítěte, popřípadě jinou osobou, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu (16)
- c) 1 dítě v mateřské škole s internátním provozem (16)

§ 2

- **Ukazatele rozhodné pro stanovení krajských normativů**

(1) Pro stanovení krajských normativů je rozhodný ukazatel:

- a) průměrného počtu jednotek výkonu připadajícího na 1 pedagogického pracovníka (Np),
- b) průměrného počtu jednotek výkonu připadajícího na 1 nepedagogického pracovníka (No),
- c) průměrné měsíční výše platu pedagogického pracovníka (PP),
- d) průměrné měsíční výše platu nepedagogického pracovníka (Po),
- e) průměrné roční výše ostatních neinvestičních výdajů ze státního rozpočtu připadající na jednotku výkonu (ONIV). (16)

(2) Ukazatel průměrného počtu jednotek výkonu připadajícího na 1 pedagogického pracovníka se stanoví z:

- a) průměrného počtu dětí, žáků nebo studentů ve třídě, studijní skupině nebo oddělení v příslušném oboru vzdělání ve školách v rámci kraje nebo ve třídě nebo oddělení v příslušném typu školského zařízení v rámci kraje. (16)

(3) Ukazatel průměrného počtu jednotek výkonu připadajícího na 1 pedagogického pracovníka se stanoví:

- a) pokud se jedná o dítě v mateřské škole v celodenním nebo polodenním provozu, žáka v základní škole, dítě nebo žáka ve školní družině nebo ubytovaného v domově mládeže, jako funkční závislost nebo soubor nejvýše 6 na sebe spojitě navazujících funkčních závislostí ukazatelů uvedených v odstavci 2 na počtu jednotek výkonu ve škole nebo školském zařízení členěný podle počtů dětí, žáků nebo ubytovaných
- b) pokud se jedná o jednotku výkonu ve školském zařízení a nelze určit některý z ukazatelů uvedených v odstavci 2, z průměrných hodnot dosažených v průběhu uplynulého kalendářního roku nebo z hodnot stanovených

krajským úřadem v uplynulém kalendářním roce v příslušném typu školského zařízení v rámci kraje

- c) v ostatních případech vztahem (16)
$$N_P = \frac{\check{Z} \times VP}{H}$$

§ 7

- **Zásady pro zveřejnění krajských normativů**

1) Krajský úřad zveřejní stanovené krajské normativy, ukazatele rozhodné pro jejich stanovení a koeficienty podle § 4 odst. 5 způsobem umožňujícím dálkový přístup nejpozději 30 pracovních dnů po obdržení rozpisu rozpočtu z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. (16)

(2) V případě jiné než denní formy vzdělávání lze v souladu s odstavcem 1 zveřejnit základní částku v podobě násobku základní částky stanovené pro jednotku výkonu v denní formě vzdělávání v daném oboru vzdělání nebo vzdělávacím programu. (16)

(3) V případě školní jídelny – vývařovny a školní jídelny – výdejny lze v souladu s odstavcem 1 zveřejnit základní částku v podobě násobku základní částky stanovené pro odpovídající jednotku výkonu ve školní jídelně. (16)

(4) Příplatky podle § 3 odst. 6 písm. a) až h) lze v souladu s odstavcem 1 zveřejnit v podobě násobku základní částky příslušného krajského normativu. Došlo-li ke sloučení příplatků do skupiny podle § 3 odst. 13, uvedou se ve zveřejnění druhy zdravotních postižení, které jsou ve skupině zahrnuty. (16)

(5) Při zveřejnění krajského normativu se k základní částce i k příplatku, pokud není stanoven v podobě násobku základní částky, zvláště uvede výše mzdových prostředků připadající na jednotku výkonu v členění na pedagogické a nepedagogické pracovníky. (16)

PRAKTICKÁ ČÁST

5 CÍL VÝZKUMU

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, zda jsou finanční prostředky mateřských škol dostačující nebo ne. Dále, co je hlavním problémem financování mateřských škol.

5.1 Hypotézy

1. Finanční příspěvky od zřizovatele ve vesnických mateřských školách veškeré nároky na provozní výdaje mateřské školy.
2. Mateřské školy ve městech mají více prostředků na vzdělávání pedagogických pracovníků než mateřské školy na vesnici.
3. Mateřským školám na vesnici nezbývají prostředky ze státního rozpočtu na odměny zaměstnanců.

5.2 Metody výzkumu

Pro toto výzkumné šetření byla použita metoda dotazníku a jedná se o kvantitativní výzkum. Dotazník byl určen pro ředitele/ky mateřských škol a byl zaslán 25 ředitelům/kám v České republice. Z 25 oslovených ředitelů/ek mateřských škol odpovědělo 10, návratnost dotazníku je tedy 40%.

Pracovala jsem s 10 respondenty, z toho 4 byly mateřské školy na vesnici a 6 mateřských škol ve městech

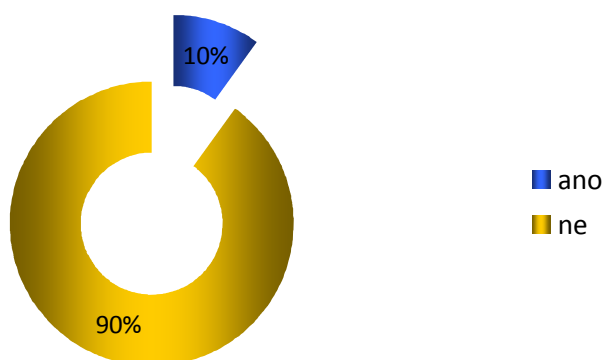
Výsledky dotazníků jsem statisticky zpracovala a pro větší přehlednost jsem je umístila do tabulek a vytvořila grafy.

6 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU

Otázka č. 1: Patří k Vaší mateřské škole (dále jen MŠ) odloučené pracoviště?

Z grafu můžeme vyčíst, že 90% dotázaných MŠ fungují jako samostatná pracoviště, a že pouze jedna mateřská škola (10%) má odloučená pracoviště.

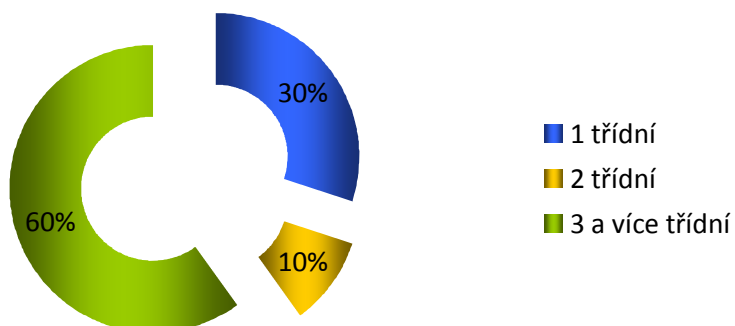
Graf č. 1 Odloučená pracoviště mateřských škol

Otázka č. 2: Kolika třídní je Vaše MŠ?

Většina dotázaných mateřských škol je 3 a více třídní, jedná se převážně o mateřské školy ve městech, protože MŠ na vesnicích jsou většinou 1 třídní.

Graf č. 2 Velikost mateřské školy

Otázka č. 3: Kolik je zapsáno dětí ve Vaší MŠ?

Z následující tabulky je patrné, že v žádné MŠ není zapsáno méně než 14 dětí. Jak můžeme vidět, pouze ve 20% dotázaných má v MŠ zapsáno 14 – 29 dětí a o zbylých 80% se dělí 30 – 95 zapsaných dětí a 96 a více zapsaných dětí.

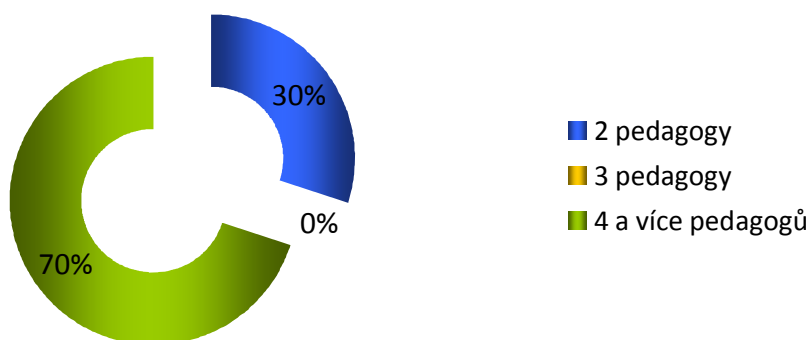
Tabulka č. 1 Počet dětí navštěvující MŠ

Otázka č. 3	do 13	13-29	30-95	96 a více
	0%	20%	40%	40%

Otázka č. 4: Kolik pedagogů má Vaše MŠ?

V grafu vidíme, že 70% dotázaných má ve své mateřské škole 4 a více pedagogů. Tři pedagogy nemá žádná mateřská škola a 30% mateřských škol zaměstnává pouze 2 pedagogy.

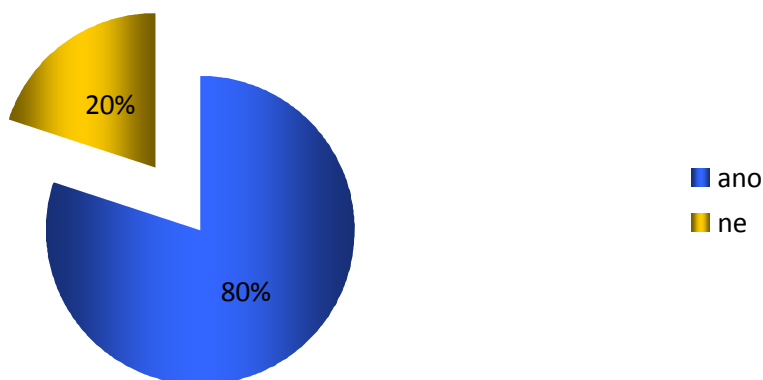
Graf č. 3 Počet pedagogů v mateřských školách

Otázka č. 5: Máte samostatnou školní jídelnu?

Zde můžeme vidět, že 80% mateřských škol má vlastní školní jídelnu. Zbýlých 20% svoji jídelnu nemá a jídlo buďto dováží nebo jim vaří základní škola, pod kterou spadají.

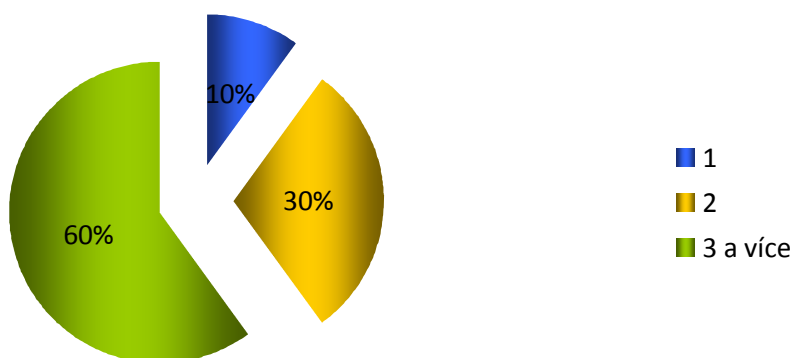
Graf č. 4 Školní jídelna

Otázka č. 6: Kolik provozních zaměstnanců má Vaše MŠ?

Z tohoto grafu je patrné, že většina dotázaných má více jak tři provozní zaměstnance. Jedna mateřská škola má jednoho provozního zaměstnance a tři mateřské školy mají po 2 provozních zaměstnancích.

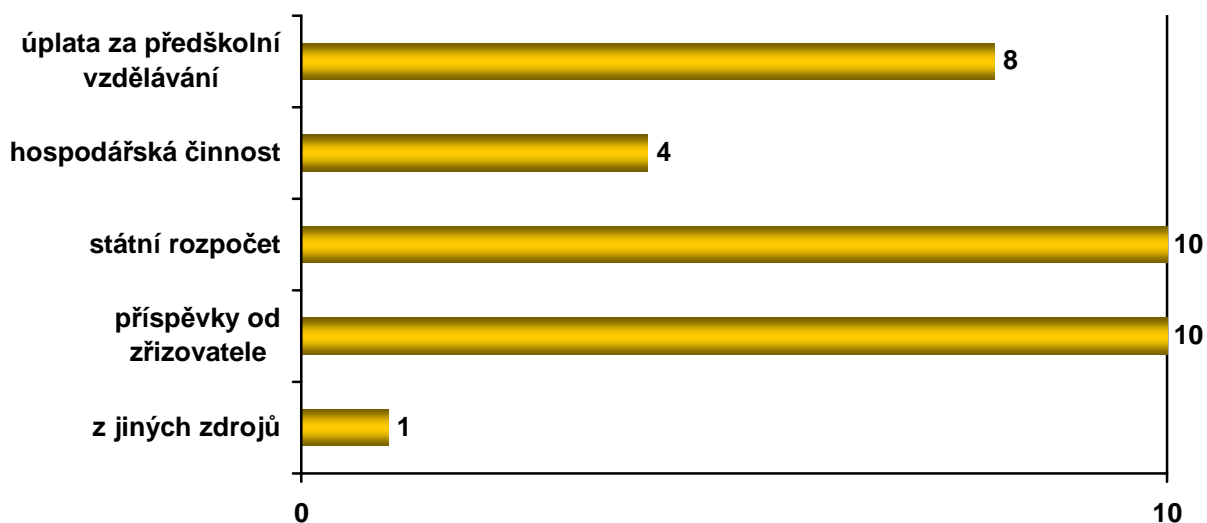
Graf č. 5 Počet provozních zaměstnanců

Otázka č. 7: Z jakých zdrojů je financována Vaše MŠ?

V dalším grafu můžeme vidět, z jakých zdrojů jsou mateřské školy financovány. Všechny mateřské školy jsou financovány ze státního rozpočtu a příspěvků od zřizovatele. Jako další zdroj financování využívají čtyři mateřské školy hospodářskou činnost a jedna mateřská škola i jiný zdroj příjmů, kde uvedla sponzorské příspěvky.

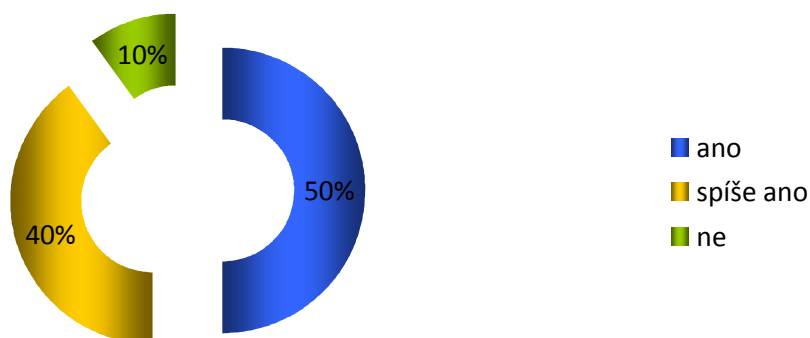
Graf č. 6 Zdroje financování mateřských škol

Otázka č. 8: Příspěvek od zřizovatele je dostačující?

Pro polovinu oslovených mateřských škol je příspěvek od zřizovatele dostačující, pro 40% mateřských škol je spíše dostačující a pro 10% mateřských škol je příspěvek od zřizovatele nedostačující.

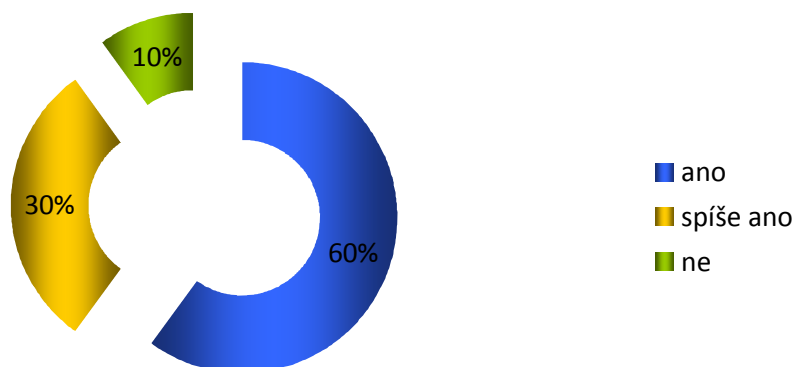
Graf č. 7 Příspěvek od zřizovatele

Otázka č. 9: Prostředky ze státního rozpočtu jsou dostačující?

Pouze pro jednu mateřskou školu jsou prostředky ze státního rozpočtu nedostačující. Pro 60% škol je rozpočet zcela dostačující a pro 30% je spíše dostačující.

Graf č. 8 Prostředky ze státního rozpočtu

Otázka č. 10: Pokryje rozpočet základní platy zaměstnanců?

Z této tabulky je patrné, že rozpočet pokryje základní platy zaměstnanců u všech dotázaných mateřských škol.

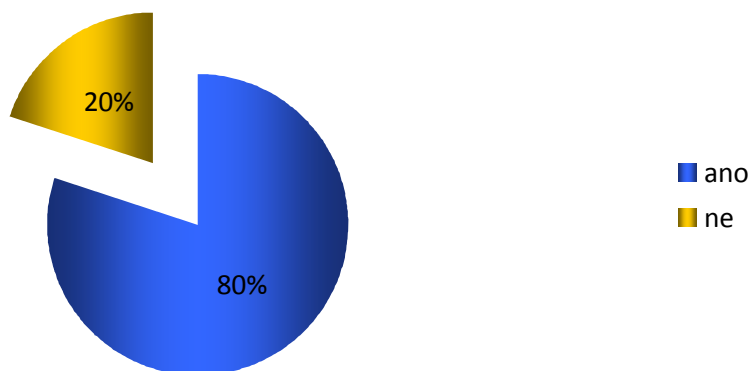
Tabulka č. 2 Základní platy zaměstnanců

Otázka č. 10	ano	ne
	100%	0%

Otázka č. 11: Zbývají Vám ze státního rozpočtu prostředky na OP zaměstnanců?

Na osobní příplatky zaměstnanců zbývají prostředky ze státního rozpočtu 80% mateřských škol, zbylým 20% prostředky nezbývají.

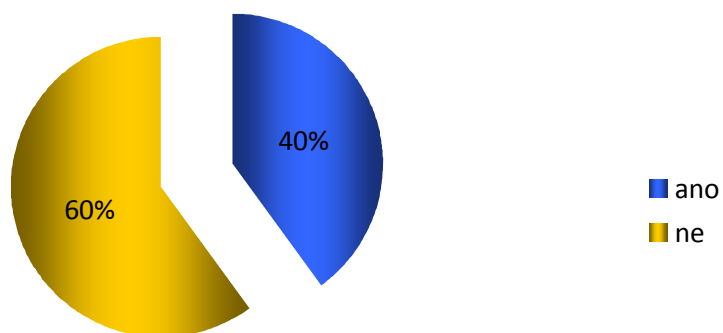
Graf č. 9 Prostředky na OP zaměstnanců

Otázka č. 12: Zbývají Vám ze státního rozpočtu prostředky na odměny zaměstnanců?

Z grafu vyčteme, že většině mateřských škol prostředky na odměny ze státního rozpočtu zbývají, a to u 60%.

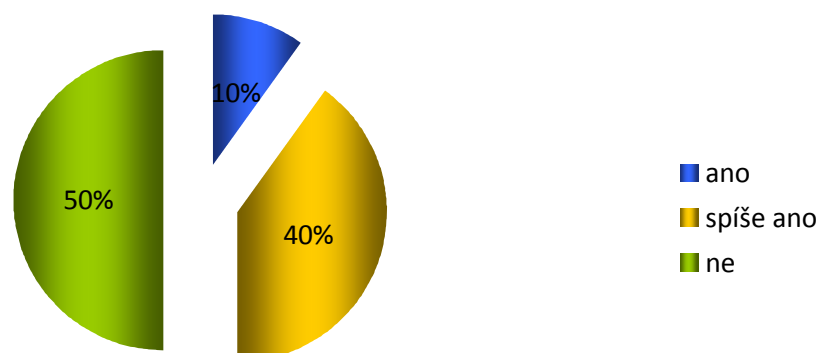
Graf č. 10 Prostředky na odměny zaměstnanců

Otázka č. 13: Prostředky na vzdělávání pracovníků jsou dostačující?

Jak můžeme vidět 50% mateřských škol nedostačují prostředky na vzdělávání pracovníků, 40% spíše dostačují a 10% dostačují.

Graf č. 11 Prostředky na vzdělávání pracovníků

Otázka č. 14: Prostředky na ostatní neinvestiční výdaje jsou dostačující?

Pouze 20% mateřských škol dostačují prostředky na ostatní neinvestiční výdaje, 40% spíše dostačují a 40% nedostačují.

Tabulka č. 3 Prostředky na ostatní neinvestiční výdaje

Otázka č. 14	ano	spíše ano	ne
	20%	40%	40%

Otázka č. 15: Jaký je, dle Vašeho názoru největší problém ve financování mateřských škol?

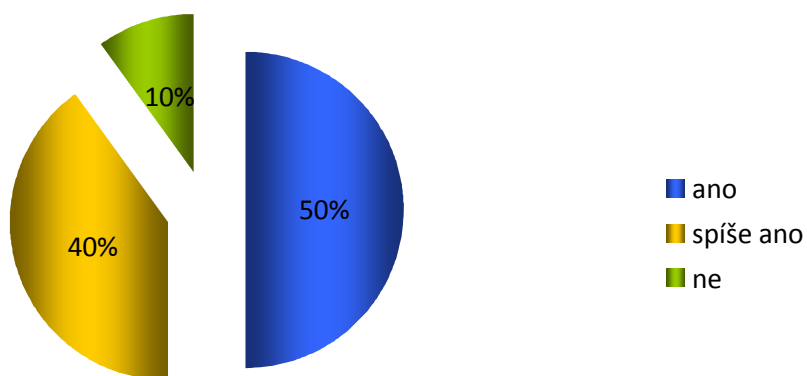
Tato otázka byla otevřená a odpovědělo na ni 50% dotázaných mateřských škol. Všichni odpověděli, že hlavním problémem financování jsou nízké normativy na dítě.

6.1 Vyhodnocení hypotéz

Hypotéza č. 1: Finanční příspěvky od zřizovatele ve vesnických mateřských školách veškeré nároky na provozní výdaje mateřské školy.

Hypotéza se nepotvrdila, protože podle výpovědi respondentů, finanční prostředky od zřizovatele jsou dostačující nebo spíše dostačující ve všech mateřských školách. Výjimku tvoří jediná mateřská škola, které příspěvky od zřizovatele nedostačují.

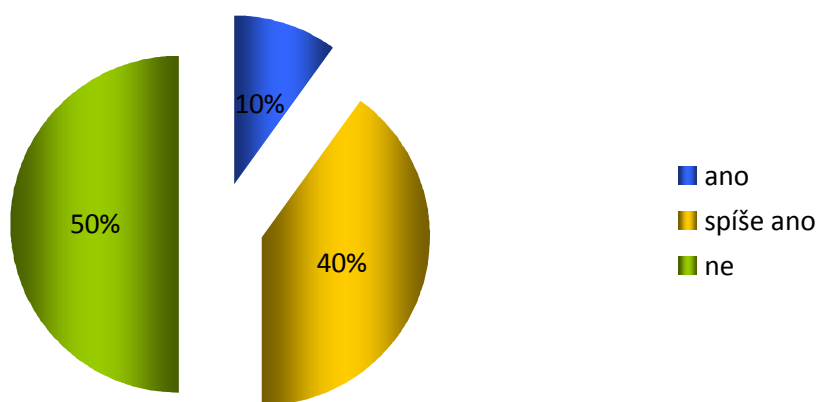
Graf č. 12 Otázka č. 8 Příspěvek od zřizovatele je dostačující

Hypotéza č. 2: Mateřské školy ve městech mají více prostředků na vzdělávání pedagogických pracovníků než mateřské školy na vesnici.

Tato hypotéza se potvrdila. Mateřské školy ve městech mají více prostředků na vzdělávání pracovníků než mateřské školy na vesnici. Výjimku tvoří jedna městská mateřská škola.

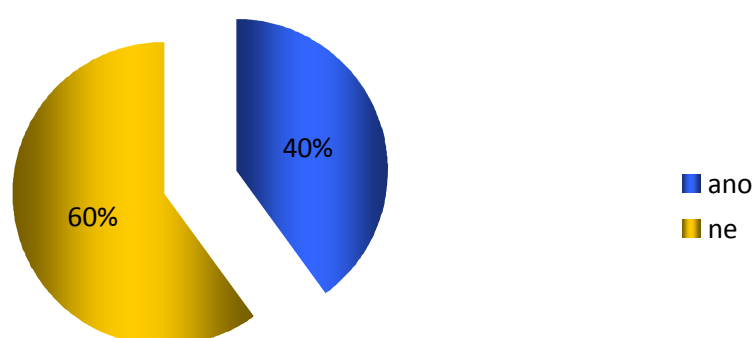
Graf č. 13 Otázka č. 13 Prostředky na vzdělávání pracovníků jsou dostačující

Hypotéza č. 3: Mateřským školám na vesnici nezbývají ze státního rozpočtu prostředky na odměny zaměstnanců.

Hypotéza se zcela potvrdila. Mateřským školám na vesnicích nezbývají ze státního rozpočtu prostředky na odměny zaměstnanců. U mateřských škol ve městech prostředky dostačují.

Graf č. 14 Otázka č. 12 Zbývají Vám ze státního rozpočtu prostředky na odměny zaměstnanců

6.2 Závěr výzkumu

Cílem toho výzkumu bylo zjistit, zda jsou finanční prostředky mateřských škol dostačující nebo nedostačující. Dále pak srovnat finanční prostředky vesnických a městských mateřských škol.

Výzkumem jsem zjistila, že pro většinu dotázaných mateřských škol jsou finanční prostředky spíše dostačující. Jediný rozdíl je mezi vesnickými a městskými mateřskými školami. Městským mateřským školám zbývá více finančních prostředků. Například na odměny zaměstnanců, vzdělávání pracovníků, tak i na ostatní neinvestiční výdaje.

Jako největší problém financování mateřských škol vidí respondenti nízké krajské normativy. S tímto problémem se vypořádávají zkracováním úvazků pro pedagogické pracovníky.

NÁVRH

7 ZÍSKÁVÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ Z JINÝCH ZDROJŮ

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo zjistit jaké jsou problémy financování mateřských škol v České republice. Z výzkumu vyplynulo, že největším finančním problémem mateřských škol jsou nízké krajské normativy.

S tímto problémem se některé mateřské školy vypořádávají zkracováním úvazků pedagogických i nepedagogických pracovníků, nebo snížením počtu zaměstnanců.

Proto, by se měly ředitelé/ky mateřských škol zamyslet nad tím, jak získat náhradní finanční prostředky. Ne na platy zaměstnanců, protože ty jsou dané ze státního rozpočtu, ale například na vybavení tříd, školní zahrady, provozní náklady a podobně. Z mého pohledu to mohou být, granty, hospodářská činnost nebo sponzorské dary.

Jednou z možností získání finančních prostředků pro školy jsou granty. Granty jsou průběžně vyhlašovány, vždy s nějakým účelem. Ředitelé škol musí pravidelně sledovat jejich vypsaní a posoudit, zda právě jejich škola využije nabízený grant. V případě, že ano, je na jejich zvážení, zda zadávací dokumentaci nechá zpracovat odborné firmě, či ji zpracuje sám.

V případě mateřských škol je situace v mnoha případech komplikovanější, protože o většinu vypsaných programů musí mateřská škola žádat prostřednictvím svého zřizovatele. Ne vždy jsou zřizovatelé vstřícní a školám v této oblasti nápomocní. Mateřským školám by velice pomohlo, kdyby systém žádostí o granty byl přehodnocen a mateřské školy si mohly o vyhlašované granty žádat samy.

Usuzuji, že v mateřských školách pracují zdatní lidé, kteří jeví o tuto problematiku zájem. Jsou ochotni absolvovat proškolení a věnovat úsilí této problematice. V případě současné legislativy musí ředitelé/ky mateřských škol sledovat vyhlášené granty a apelovat na zřizovatele k jejich využití. Je nutné, prostřednictvím zřizovatelů a různých organizací na tuto neuspokojivou situaci upozorňovat a apelovat na změnu právě v této oblasti.

Další možností získávání finančních prostředků je hospodářská činnost, kterou ne všechny mateřské školy využívají. Provozování hospodářské činnosti musí mít mateřská škola uvedenou ve zřizovací listině. Finanční prostředky může mateřská škola opět čerpat na

provoz, nikoli na platy zaměstnanců. Hospodářskou činností může být pronájem prostorů po skončení provozní doby mateřské školy. Pronájem prostorů může být například na:

- Kurzy anglického jazyka pro děti
- Cvičení pro maminky s dětmi
- Tvořivá dílna pro děti
- Kulturní a společenské akce (tělocvična)

Další hospodářskou činností může být prodej obědů pro cizí strávníky.

A nakonec bych zmínila získávání finančních prostředků ze sponzorských darů. Mateřská škola může sponzorské dary využít pro základní činnosti (nábytek, hračky, výtvarné vybavení..). Dar od sponzora nikdy nesmí být využitý na platy a odměny zaměstnanců.

ZÁVĚR

V bakalářské práci se věnuji tématu Financování mateřských škol. V teoretické části popisuji, z jakých zdrojů jsou mateřské školy v České republice financovány. Zabývám se finančními prostředky od zřizovatelů mateřských škol a o prostředcích ze státního rozpočtu. V oblasti fondů mateřských škol popisuji, na co se který fond využívá, a podle kterého zákona se řídí. Velkou část teoretické části jsem věnovala krajským normativům, které jsou nejen pro mateřské školy, ale pro veškeré školské instituce velmi důležité.

Hlavním cílem bakalářské práce byl výzkum, ve kterém jsem chtěla zjistit, jaké finanční prostředky mají mateřské školy ve městech a na vesnicích a porovnat rozdíl mezi jejich finančními prostředky. Pro výzkum jsem si vybrala formu dotazníku, jednalo se tedy o kvantitativní výzkum. Dotazník byl určen ředitelkám mateřských škol. Tento dotazník byl zaslán do 25 mateřských škol v České republice, z nichž odpovědělo 10 a návratnost dotazníku je tedy 40%. Pro výzkum jsem si zvolila tři hypotézy. První hypotézu jsem si určila takovou, že finanční příspěvky od zřizovatele jsou v mateřských školách na vesnici nedostačující a tedy nepokryjí veškeré nároky na provozní výdaje mateřské školy. Výzkum ukázal, že hypotéza č. 1 se nepotvrdila, protože podle výpovědi respondentů, finanční prostředky od zřizovatele jsou dostačující pro 50% mateřských škol, nebo spíše dostačující pro 40%, až na jedinou výjimku mateřské školy, které příspěvek od zřizovatele nedostačuje. Druhá hypotéza zněla, zda mateřským školám ve městě zbývají prostředky na vzdělávání pracovníků, než mateřským školám na vesnici. Tato hypotéza se potvrdila. Pouze jedné mateřské škole zbývají prostředky na vzdělávání pracovníků, čtyřem mateřským školám prostředky spíše dostačují a zbývajícím pěti prostředky nedostačují. Mateřské školy, které odpověděly, že jim prostředky dostačují nebo spíše dostačují, se nachází ve městech, až na jedinou výjimku, ostatní mateřské školy se nachází na vesnici. A jako poslední hypotézu jsem zvolila, zda mateřským školám na vesnici nezbývají ze státního rozpočtu prostředky na odměny zaměstnanců. Hypotéza se zcela potvrdila. Mateřským školám na vesnicích nezbývají ze státního rozpočtu prostředky na odměny zaměstnanců. U mateřských škol ve městech prostředky dostačují.

Ve třetí části bakalářské práce se věnuji návrhu, jak získávat náhradní zdroje financování pro mateřské školy a jejich využití.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- (1) OCHRANA, František., PAVEL, Jan., VÍTEK, Leoš., a kol. *Veřejný sektor a veřejné finance*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. ISBN 978-80-247-3228-2
- (2) STRECKOVÁ, Yvonne., MALÝ, Ivan., a kol. *Veřejná ekonomie pro školu i praxi*. Praha: Computer Press, 1998. ISBN 80-7226-112-6
- (3) PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance, úvod do problematiky*. 3. přepracované vydání. Praha: ASPI, a.s., 2005. ISBN 80-7357-049-1
- (4) VALIŠOVÁ, Alena., KASÍKOVÁ, Hana. *Pedagogika pro učitele*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. ISBN 978-80-247-3357-9
- (5) ŠVARCOVÁ, Iva. *Základy pedagogiky pro učitelské studium* [online]. 2005 [cit. 2014-06-01]. Dostupné z: http://vydavatelstvi.vscht.cz/knihy/uid_isbn-80-7080-573-0/pages-img/001.html
- (6) *Informace ze Sbírky zákonů České republiky*. [online]. Wolters Kluwer ČR, a. s., 1991-2014 [cit. 2014-06-01]. Dostupné z: <http://www.zakonynawebu.cz/>
- (7) Ministerstvo financí České republiky. *Státní rozpočet* [online]. 2014 [cit. 2014-06-01]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/prognozy/statni-rozpocet>
- (8) *Financování regionálního školství*. [online]. [cit. 2014-06-01]. Dostupné z: <http://www.brandysko.cz/data/File/7617.pdf>
- (9) Jaroslava Svobodová. *Peněžní fondy příspěvkových organizací* [online]. 2007 [cit. 2014-06-01]. Dostupné z: [http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d8957v11773-penezni-fondy-v-ucetni-praxi-prispevkovych-organizaci-zriz/?search_query=\\$issue=34I29|\\$issue=34I30|\\$issue=34I31|\\$issue=34I32|\\$issue=34I33|\\$issue=34I34](http://www.ucetnikavarna.cz/archiv/dokument/doc-d8957v11773-penezni-fondy-v-ucetni-praxi-prispevkovych-organizaci-zriz/?search_query=$issue=34I29|$issue=34I30|$issue=34I31|$issue=34I32|$issue=34I33|$issue=34I34)
- (10) Eagri. *Odstavec předpisu 218/2000* [online]. [cit. 2014-06-01]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/ostatni/100077150.html>

- (11) Elektronická knihovna. *Fondy příspěvkových organizací* [online]. 2013 [cit. 2014-06-01].
Dostupné z: http://knihovna.oseminare.cz/index.php/Hlavn%C3%AD_strana
- (12) . Finanční noviny. *Fond kulturních a sociálních odměn* [online]. 2006 [cit. 2014-06-01]. Dostupné z: <http://www.financninoviny.cz/zpravy/fksp-fond-kulturnich-a-socialnich-sluzeb/166371>
- (13) Učitelské noviny. *Financování školství podle zákona* [online]. 2004 [cit. 2014-06-01]. Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=3509>
- (14) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Normativy* [online]. 2014 [cit. 2014-06-01]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/ekonomika-skolstvi/normativy-1>
- (15) Struktury systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě. In: [online]. 2010 [cit. 2014-06-01]. Dostupné z: www.msmt.cz/file/10185_1_1/download/
- (16) Zákony pro lidi. *Vyhláška o krajských normativech* [online]. 2005 [cit. 2014-06-01]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-492#p1>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Dotazník pro ředitele/ky mateřských škol

Příloha č. 1

Vážená paní ředitelko,

Jsem studentkou 3. ročníku Jihočeské univerzity, obor Učitelství pro mateřské školy. Obracím se na Vás s žádostí o vyplnění tohoto dotazníku k mé bakalářské práci na téma „Finanční management mateřských škol.“ Jedná se o průzkum finančních prostředků Vaší mateřské školy, zda jsou nebo nejsou dostačující.

V tomto šetření budu srovnávat finanční prostředky malých a velkých mateřských škol, a také mateřských škol na vesnici a ve městě.

V dotazníků prosím zakroužkujte pouze jednu odpověď, a to tu, odpovídající Vaším finančním prostředkům. Pokud zvolíte možnost „jiné“ prosím uveďte. V otázce č. 7 můžete uvést více možností.

Děkuji za vyplnění dotazníku a za Váš čas.

Barbora Škopková

1) Patří k Vaší mateřské škole (dále jen MŠ) odloučené pracoviště?

- ano / kolik?.....
- ne

2) Kolika třídní je vaše MŠ?

- 1 třídní
- 2 třídní
- 3 a více třídní

3) Kolik je zapsáno dětí ve Vaší MŠ?

- do 13
- 14 – 29
- 30 – 95
- 96 a více

4) Kolik pedagogů má Vaše MŠ?

- 2 pedagogy
- 3 pedagogy
- 4 a více pedagogů

5) Máte samostatnou školní jídelnu?"

- ano
- ne

6) Kolik provozních zaměstnanců má Vaše MŠ?

- 1
- 2
- 3 a více

7) Z jakých zdrojů je financována Vaše MŠ?

- příspěvky od zřizovatele
- rozpočet přímých výdajů od Krajského úřadu
- hospodářská činnost
- úplata za předškolní vzdělávání
- z jiných zdrojů / jakých?.....

8) Příspěvek od zřizovatele je dostačující?

- ano
- spíše ano
- ne

9) Prostředky ze státního rozpočtu jsou dostačující?

- ano
- spíše ano
- ne

10) Pokryje státní rozpočet základní platy zaměstnanců?

- ano
- ne

11) Zbývají Vám ze státního rozpočtu prostředky na OP zaměstnanců?

- ano
- ne

12) Zbývají Vám ze státního rozpočtu prostředky na odměny zaměstnanců?

- ano
- ne

13) Prostředky na vzdělávání pracovníků jsou dostačující?

- ano
- spíše ano
- ne

14) Prostředky na ostatní neinvestiční výdaje jsou dostačující?

- ano
- spíše ano
- ne

15) Jaký je, dle Vašeho názoru největší problém ve financování mateřských škol?

.....

.....

.....

.....